

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 15. sušca 1872.

List 11.

Iz Pastirskega lista Monakorskega vikšega škofa Gregorija.

Kakor več drugih letošnjih pastirskih listov, tako tudi ta zavrača vernike k Kristusovemu križu in kaže jim, kako se življenje Zveličarja vsega svetá vedno razodeva in ponavlja v življenji svete Cerkve. Ta pastirski list naj bi prebiral tudi tisti, katerih ni sram lagati in tajiti, da le Cerkvi se ima svet zahvaliti za povzdignjenje narodov iz divjaštva ter za oliko, čednost, sploh za povzdigo človeštva k spodobnišemu življenju.

Že nad osemnajst sto lét, pravi vikši pastir, je Cerkev med svetom kakor rednica, kakor edina in naj večí dobrotnica človeštva. Cerkev je narode odredila in ljudi zopet za ljudi storila. Kar koli je olike in civilizacije, to je njeno delo, njenemu vplivu, njenemu prizadevanju se je zahvaliti. Kjer se je Cerkev morala umakniti, je namesto življenja nastopilo oterpnjenje, omikanost se je umaknila divjaštvu. Cerkev ni učila na skrivnem, ampak očitno pred vsim svetom, njeno djanje je s tisučerimi peresi zapisano v zgodovini.

Ali kljub njenim neumerljivim in neutajljivim zaslugam v prid človeštva vendar Cerkev obdaja veliko sovražnikov, ki mislijo, kako bi jo zaterli. Ne napadajo je sicer vselej in povsod z očitno vojsko in s silovitim preganjanjem. Upajo svoj namen z manjšim šumom doseči. Nočejo naravnost spoznati, da so njeni sovražniki in menijo po ovinkih do cilja priti. Zato se nikakor ne naveličajo svoj pot tudi Cerkev tožiti z ravno tistimi tožbami, s katerimi so sodje Jezusa tožili. Tožijo ti sovražniki Cerkev, da ljudstvo šunta, da oznanjuje nepokoršino do državnih postav, da je nevarna praviciam vladarjev, samostojnosti prestolov. In vendar odkar stoji, ni Cerkev družega nič storila kakor njen božji Zveličar sam, ker je hotel, da naj se cesarju daje, kar je cesarjevega in Bogu, kar je Božjega; neprenehoma je učila: „Ni je oblasti razun od Boga, ktere pa so, so od Boga postavljene; kdor se oblasti ustavlja, se ustavlja naredbi Božji;“ neprenehoma je vernike zavezovala k spoštovanju in pokoršini do gosposke, in ne utrudi se teh dolžnost vsak dan priporočevati.

Dolže Cerkev dalje, da si prilastuje nadgospostvo čez državo, s tim pa ravno tako nepoterjeno kakor neopravičeno tožbo izrekujejo. Res je, da zapovedi, ktere Cerkev oznanuje, veljajo ravno tako mogočnim kakor priprostim in nizkim kristjanom na zemlji in zavezuje k njih spolnovanju slehernega brez razločka. Cerkev uči za vse: „Ni ti dopušeno zoper Gospoda svojega Boga grešiti, njegovih zapoved prelomovati, Gospoda svojega môli in njemu samemu služiti.“ Ta opominovalni in svarilni glas pa se jim ne prileže; tega nočejo slišati in radi bi ta glas

zaterli. Toda Cerkev ne smé molčati; sej njen nauk ni njen, temuč nauk Njega, ki jo je poslal. In kakor neoveržljiva je čeznatorna postava čednosti, kakor gotovo Bog, tako zares mora čuti, da se ta čeznatorni nravni red spoštuje, in vsako prestopljenje, vsako žaljenje zoper to mora Cerkev svariti. Ta pravica se zamore Cerkvi le samo tam tajiti, kjer se taji Bog in čeznatorni nravni red.

Pri Jezusovem zasliševanju je rekel veliki duhoven: „Zarotim te pri živem Bogu, povej nam, če si Kristus, Sin Božji.“ In ko je Jezus na to prasanje zaterdil, da je, si je veliki duhoven oblačilo stergal in rekel: Boga je preklinjal; čemu še potrebujemo priče? Lejte, slišali ste preklinjevanje. Kaj se vam zdi? Odgovorili so: „Smerti je vreden.“ Ker je Kristus resnico govoril, so ga tožili, da je Boga preklinjal in so ga smerti vrednega spoznali. Ali se ne godi pa dandanašnji s Cerkvijo ravno tako? Ali ne išejo cerkveni sovražniki prilike v Vatikanskih zbornih določilih, da z ravno tistimi tožbami papeža napadajo? Cerkveni zbor je izrekel, „da papež, kadar v svoji službi kakor pastir in učenik vsih kristjanov po svoji naj višji apostolski oblasti odloči verski ali djanski nauk za vesoljno Cerkev, ima vsled božje njemu v sv. Petru obljubljene pomoči tisto nezmotljivost, s katero je božji Odrešenik svojo Cerkev blagovolil obdarovati v razločevanju nauka, ki zadeva vero ali pa nravnost“, — in ta izrek je postavil za verski nauk, ki vse veže. In kaj se godi? Ravno tisti, ki naj manj mislijo na Božjo čast in poveljevanje in v spolnovanju svojih verskih dolžnost nikoli niso posebne gorečnosti skazovali, naj glasnejši kriče čez „bogokletje.“ Zoper poglavarja sv. Cerkve vpijejo, da si božjo lastnost prisvojuje, koncil krivičijo, da je novega boga naredil, papeža pobožanstvil, in razdraženi kličejo: blasphemavit! papež, cerkveni zbor je Boga klel in smerti je vreden! In ta klic se ponavlja dan na dan po dnevnikih, razširja se v očitne zbirališa in vedno služi za vgodno priliko obrekovati Cerkev in njenega poglavarja.

Da bi imeli vzrok za preganjanje Cerkve, izmišljujejo njeni sovražniki še celo reč družih tožb in krivičenj, ki se jim sicer na čelu vidi, da so laži, razširjajo se pa toliko vžgano in nalašno, dokler ni dosežen namen, zavolj kterega so jih iznašli. S takim neresničnim dolženjem se tudi množice razdražijo, ktere še dandanašnje strasti podkurijo in tudi one na glas zaženejo crucifige, crucifige — križaj Cerkev, na križ z njo! Zastonj pamet in pravica svoj glas povzdiga; zastonj praša s Pilatom: Kaj pa je hudega storila? Zastonj kliče Cerkev sama: „Vsaki dan sem bila pri vas in učila v tempeljnu,“

in niste me mogli kake zmote ali hudobije prepričati. Ker ne da bi se s takimi prašanji streznila, množica le še glasneje vpije svoj crucifige! na križ z njo! Sicer tudi ni brez taci, ki s Pilatom prašajo: „Cerkve naj bi križal?“ ker prepričani so, da naznanovane krivičenja so neresnične in brez podlage, oni previdijo brezbožne osnove cerkvenih nasprotnikov, in toraj nočejo nič ne vediti o preganjanji in zatiranji sv. Cerkve. Toda pomoček, ki se je pri Pilatu tako izdatno skazal, da je zoper svoje prepričanje Nedolžnega k smerti obsodil, ta pomoček skazuje še zmiraj svojo moč. Tudi dandanašnji je žuganje s tako zvanim očitnim mnenjem, je boječnost pred ljudmi močnejši, kakor pa moč prepričanja: in žrtvuje se resnica maliku, kterege ravno molijo. — Pilat je žertvoval in obsodil svojega Gospoda in Boga, da bi vstregel svojemu cesarju. Naš čas žrtvuje Cerkve, da bi derhali vstregel. Ali ni zasramovanje in zaničevanje, ktero je Jezus terpel od vojakov in velikih duhovnov, prav živa in natančna podoba tega, kakor se današnje dneve dela s Cerkvijo? Brez kazni in svarila ostane vsako zasramovanje zoper Cerkve, in cerkvene osebe, naprave in nauki so prepušeni vsemu gerdenju.

Zveličarju so vzeli oblačila, in za njegovo suknjo so vadjali. Zaničevaje božje in človeške postave se tudi Cerkvi grabi njeno premoženje, in smeje delé sovražniki njeno posestvo, ki je vendar naj svetejše in naj pravičnejše na svetu.

Tako se ponavlja Krisusovo terpljenje naprej in naprej v njegovi Cerkvi. In podobnost med obema je tolika, da se nahaja celo v posameznostih. (Konec nasl.)

Zmaga sv. križa v XV. in XVI. stoletju.

„In ker se bo razmnožila hudobija, bode omerznila ljubezen pri mnogih.“
Mat. 24, 12.

Svet se primérja njivi, na kateri med čistim žitom raste tudi kokalj, ki ga pa gospodar do žetve pusti rasti, in sicer zato pusti, da bi s kokaljem ne bilo izpleto in iztergano tudi žito; to je, na tem svetu živijo dobri in hudobni skupaj; časih se nahaja le-tu hudobnih ljudi še več kot dobrih. Nebeški gospodar čaka, da bi se poboljšali hudobni, z veliko dobrotljivostjo in poterpljivostjo, ktera se pa kedaj spremenila bode v tem večji ožstrost. Gospod Bog ima hudobne in sovražnike svetega križa večkrat zato, da skuša z njimi in spopolnuje pravične, kakor govori o tem sv. apostelj Pavel: „Pohujšanja morajo biti, da se poterdljo oni, ki so za dobre bili spoznani.“

V začetku XV. stoletja že so se prikazovale različne razpre, nasilstva in pohujšanja v naročji svete cerkve. Na Francoskem so Albigeni, na Talijanskem Valdenci, na Angleškem Viklefovc in na Češkem Husovci napravljali velik hrup, prederzno ustavljaje se duhovski in deželski oblasti in odtergovaje od cerkve Jezusa Kristusa in njegovega svetega križa. Kmalu potem je vstal Martin Luter, Janez Calvin in nekteri drugi, ki so čes da popravljatelji (reformatorji) svete cerkve le sramotili duhovsko oblast, odpravili daritev svetega križa, zavergli spoved, molitve za mertve, nauk o odpustkih in druge členke vere kerščanske. Podobe križanega Zveličarja in svetnikov Božjih so odpravljali in pokončevali, in da bi tim več naslednikov mogli dobiti, je Luter učil, da človek nima svobodne volje, da ne more toraj ne spolnovati Božjih zapoved, ne hudega se varovati; — da greha ne sprostuje odrešenje, da naj človek le močno veruje itd. Calvin pa je učil, da je Bog nektere ljudi brez njihovega zadolženja odmenil za večno pogubljenje, in da jih toraj on slepi in do dobrega

oterpnjene dela. — Dopovedati se ne dá, kako veliko škodo so sveti cerkvi prizadeli le-ti novovérci. Nravna spridenost, hudobija, nevera in razkolnija je rastla od dne do dne.

Neki verovestnik ali misijonar je pridigoval nekđaj poganom ter med drugim rekel: „Bog je povsod pričujoč, vse vidi, in ker je neskončno pravičen in svet, dobro plačuje in hudo kaznuje.“ Na to mu neki svojim strastim ves vdan pogan reče: „Ne zamerite, častiti gospod! Mi nočemo takega Boga, kateri vse vidi, in kateri je tako pravičen, da hudobne kaznuje. Obderžite tega Boga le za-se, mi takega ne potrebujemo!“ Ravno to se more reči o obnovi ali reformaciji cerkve v XV. in XVI. stoletji. Razuzdanim ljudem niso bili po volji taki nauki, kateri jim nakladajo v postavi Božji težke dolžnosti in ostre pravila vernega življenja.

Jezus Kristus se je včlovečil ter prišel na svet, da bi spričevanje dal resnici, zaterl krivico, učil pravico in jo poterdil s svojo kervijo, da bi svet iztergal iz greha in ga osvobodil. To spričevanje je on mnogotero dajal, in sicer nekaj s svojim učenjem in življenjem, nekaj s čudeži in zlasti s svojo prebridko smertjo kot pravi Rešitelj in Srednik med Bogom in človekom. To je tudi pravici naj močnejši spričevanje. — Smert Kristusova je poterčila sveto pismo in njegove prerokovanja, in v pravi svetlobi pokazala njegove predpodobe. Smert Kristusova je toraj sveti ključ, kateri je odperl sedmere pečate, s kterimi so zaperte bile dotlej buke življenja.

Jezus Kristus je pred svojo smertjo postavil sveto cerkev; dal ji je za vidnega poglavarja na zemlji Petra, kterege je imenoval skalo, na kateri je hotel imeti stavljeno cerkev to nepremagateljno. Apostelnom in njih nastopnikom škofom je dodelil tisto moč, ktero je on prejel od svojega Očeta nebeškega, in obljubil jim, da ostane z njimi do konca svetá. Toraj sveta cerkev ukljub vsakoršnim napadom od strani popravljáčev ali reformatorjev v teh dveh stoletjih ni poginila, ker Bog sam je zvesto varoval svojo na skali zidano cerkev.

Koliko škodo je v kerščanskem svetu naredil Luter, Calvin in Henrik VIII., to je sploh znano. Ko bi bila Evropa tedaj ostala katoliška, kako lahko bi se svetemu križu pokorni vdali bili razni narodi po vseh takrat znanih delih svetá, po Aziji, Evropi in Afriki. Poravnati bi se bilo dalo razkolništvo vzhodnje in odpraviti mohamedanstvo, ko bi nastale ne bile nove grozne pohujšanja v XV. in XVI. stoletji. Kolika odgovornost bode pred Bogom tistim, ki so krivi te grozne nesreče!

Sveta katoliška cerkev nikdar ni jenjala k sebi vabiti v svoje naročje odpadlih kristjanov, in k spoznanju pravega Boga naklanjati poganskih narodov. Leta 1492 najde Kolumb Ameriko. Koj so jeli tje hoditi verovestniki katoliški, da bi ondi divjim narodom oznanovali zveličanski nauk Jezusov. Zlasti je bil red tovarštva Jezusovega, ki ga je l. 1540 vstanovil bil sveti Ignacij Lojola, mož ves goreč za sveto vero, v tem oziru med prvimi. Po vseh straneh širnega sveta so pobožni in visokoučeni redovniki njegovi z velikim vspehom oznanovali sveti križ.

Sveti Francišek Ksaver je v Očenašu, kadarkoli je molil prošnjo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo“, nekoliko postal ter goreče poprosil Boga, naj sveto cerkev razširiti in povišati blagovoli. Pa s tim ni bil zadovoljen; z gorečo molitvijo je sklepal tudi naj močnejše prizadevanje in delovanje. Vidil je dostikrat, kako francoski in španjolski kupci v smertni nevarnosti potujejo čez morje, v daljnih deželah iskaje svoje sreče; tedaj je ves presunjen vzklical: „Kako je to mogoče, da so ti možje mnogo gorečnejši in pogumnejši v iskanji in pridobivanji zemskih nečimurnih zakladov, kot jaz, kteremu je odmen, iskati Bogu duš ter razširjevati njegovo kraljestvo?“

Vsako jutro molim: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ pa se le mudim storiti kaj k razširjenju tega Božjega kraljestva!

Ta misel ga je vnela, da je vzel v roke popotno palico in šel v Indijo in Japonijo, in iskal tam duš za kraljestvo Božje. Kakor bi ga bil veter nesel na svojih krilih, naglo je prispel na Kitajsko in Japonsko. Niso ga zadrževale nevarnosti na morji, ne puščave in gorovja, ne viharji, ne sovražni ljudje, ne mraz ne vročina, ne divjota narodov, k katerim je hitel. Križ Jezusov — to je bilo njegovo edino orožje; s tem si je prizadeval, da bi svet pridobil za Kristusa in njegovo sveto cerkev, ter narode pripeljal k slavni svobodi otrok Božjih. Obiskal je Mabero in Cejlon in Malako, in povsod so razne čudovite dela preslavljevale vstanove njegove. Sv. Frančišek Ksaver je 52 pokrajin spreobrnil k Kristusu veri, postavil zastavo svetega križa v prostoru 3000 milj zemlje obsegajočem, in kerstil je s svojo lastno roko en milijon malikovavcev in mohamedanov.

Rimski papeži so si vselej prizadevali in si prizadevajo še dans, da se razširjuje vedno česčenje svetega križa. Podpirani po katoliških vladarjih so z velikimi darovi vstanovili v glavnem mestu kerščanstva v Rimu vstav misijonarski „Collegium de propaganda fide“, kjer sprejemajo mladenčce iz vseh narodov in jezikov, izmed nevercev in odpadnikov, izmed poganov in divjakov, ter jih izgojujejo, v kerščanski veri podučajo in izreajo, za mašnike posvečujejo, ter pošiljajo potem za misijonarje nazaj v njihove domačije. Kako veliko si prizadevajo oni za razcvet misijonarstva, vidimo iz tega, ker so koj v prvih časih le v Severni Ameriki vstanovili nad 30 škofijstev, po katerih si od dne do dne vzmaguje česčenje sv. križa. Tako vzdržavajo tudi misijonarje v neverških in poganskih deželah, v Carigradu, v Siriji, v Palestini, v Arabiji, v Egiptu, na Kitajskem, na Japonskem, v Sijanu, v Perziji, v Indiji, na Algirskem pri Senegalu ter po otokih južnega morja.

Kakor verovestnikom, tako protijo tudi novim spreobrnjenecem mnogotere preganjanja. Bog jih krepuje, da v spoznavanju križanega Jezusa živijo do smerti stanovitni.

Kadar je trinog Ksogunsama v Japanu preganjal cvetočo cerkev, je živel ondi prav imeniten mož, ki je bil čuvaj občne hranilnice ali zakladnice. Tudi on je bil pripeljan pred sodnijo, naj bi zatajil svojo vero kerščansko, molil z nova malike, ali pa umerl. Modri ta človek in goreči častitelj svetega križa spregovori, da je pripravljen poslušati in se podati, toda le proti temu, da se zberó najglasovitnejši učitelji taiste pokrajine, in ga prepričajo zmote ter mu overžejo vse vgovore: ako jim pa to po sreči ne steče, in bi morda premagani bili oni, tedaj naj mu dajo svobodo ter pustijo ga mirno živeti.

Ksogunsama spolni to željo in skliče prav veliko bonzov ali poganskih duhovnikov k učenemu razgovoru.

Kristjan naš je tako modro, jasno in doveršeno brnil resnico kerščanskega verstva, da so poganski učitelji utihnili, in sodniki izrekli, da je zmaga kristjanova.

Nato so poganski modrijani jeli oporčati: „Doslej si govoril ti le besede, kar nič ne velja. Hočeš li skazati nam resnico svoje vere, pokaži nam to v djanji. Ako z močjo svoje vere vpričo teh sodnikov moreš storiti kaj znamenitega in očitnega, kar presega naravne moči, tedaj se hočemo za premagane pripoznati.“

Dobro, pravi na to kristjan; ako zahtevate vi čudežev, vam jih hočem pokazati, in sicer ne le enega, temuč dva.

Najprej vas prašam, kaj mislite, je-li blagostan moje hiše in rodovine moje tako meni na sercu kakor Ksogunsamu blagostan njegovih podložnikov? — Oni mu odgovorijo: To je gotovo; sej te poznamo. — Prav to-

raj, pravi kristjan, — in jaz sem pripravljen svoj in cele svoje hiše blagostan in vse časno premoženje darovati, in vso toliko zgubo radostno terpeti za Kristusa in njegovo sveto vero; to je prvi čudež. Ako ste tudi vi pripravljeni storiti vse to za svoje bogove, za Kazaha, Amisa in Amida, pa nočem, da mi štejete to za čudež.

Drugi čudež pa bodi ta: da sem jaz brez pomislika pripravljen raji življenje dati in umreti, kot zatajiti vero v Jezusa Kristusa. Kaj mislite, imate li vi tudi pogum storiti ravno za to svoje kamnite malike? Meni se zdi, da ne; to, glejte, je drugi čudež.

Protivniki niso vedili na te besede mu nič odgovoriti, temuč osramoteni so mogli odstopiti. — Pa vendar vse to ni nič pomagalo. Viteški kristjan, ker vere v križanega Jezusa ni hotel zatajiti, je moral podvreči se raznemu terpinčenju in mučenilstvu. — In tū na Japonskem je za vero Jezusa Kristusa pomorjenih bilo več kot en milijon stokrat tisuč kristjanov.

Jože Marešič,

bivši duhoven na Šmarni gori.

(Spisuje Ant. Namre.)

(Dalje.)

V šolskem letu 1817 nastopi svoje novo stanovanje, in hrano vživa boljše kakor doma, in v šoli se prav dobro uči. Slišal je, da po velikonočni šolski skušnji se otroci za ene dneve na počitnice k staršem razpusté. Tega časa je Jože komaj čakal. Ko je privoljenje dobil iti domu, teče nemudoma, da bi vidil svoje starše, brate in sestre.

Čudno, prečudno! V očetovo hišo pride, a žalibog! ne najde ne očeta ne matere, ne bratov ne sester, nego vse ptuje ljudi. Ti mu pravijo, da so osebiki ali gostaci, da so oče in mati na Hervaškem. — Kam se hoče revni šolarček Jože zdaj podati? Gre k bližnjemu sosedu, pri katerem je stric služil za hlapca. Stopivšemu v sosedovo hišo zarenči sosed: Kaj si prišel domu stradat? Očeta ni tukaj, na Hervaškem so pri sv. Mariji v Dolu. Jože se ihti, debele solze se udirajo po licih, in stoji kot grešnik pri vratih. Gospodar mu reče sesti k peči in mu dá košček kruha za berače pripravljenega.

Sosed nadaljuje: Oče, mati in otroci so stradali, da je bilo joj. Mislili so, da bi se morebiti ložej preživili na Hervaškem, in dali so svojo hišo v najem. Kakor slišim, se godi očetu slabo, materi tako, — morebiti so ti oče že od lakote umerli, saj niso mogli delati, veš kako so imeli otekale roke, kot da bi bile poparjene. Jože, to slišati, zažene jok na glas, solze mu zmocijo otrobni kruh, da je v rokah se ves zdobil in razsul. Precej beži iz sosedove hiše in se podá proti Novomestu in jokaje vpije: Atej, kje ste? Mama, kje ste? Sestra Mica, brat Lorenček, kje ste? Oh, če so Atej umerli, ki so me tako radi imeli! Oh, če ne bom več Mame vidil! Take misli mu tarejo serce, truden, lačen pride v Novomesto, kjer so ga začudeni sprejeli in ga popraševali, zakaj da je tako naglo prišel nazaj. Revežek se je vsem smilil. — Še bolj pridno se je zdaj v šoli učil, in dobil je v prvem razredu nemških šol v znamenje pridnega učenja lep dar, knjigo „Adelungs Wörterbuch“. Zato so ga tudi součenci spoštovali. Primerilo se je vendar, da ga je kateri z raztergancem pital, pa Jože je bil tiho, akoravno pobitega serca. Če bom tiho, si je mislil, si bom ložej ljubezen součencev pridobil. In res je s časoma marsikaj od součencev dobival. Hrano ima kake dve leti zastonj. Tretje leto veli gospodar, dosti je toliko, naj si deček pomaga za naprej sam. Gospodinja bi ga imela še rada. Ko ni njena beseda veljala, reče dečku, da naj pride vsaki teden do nje. Prišel je k nji vsaki

ponedeljek, in dobra žena mu staro šestico pomoli, da bi imel za papir. Bil je varčen, že popisan papir je nosil v štacuno, in dobil je zanj belega papirja, kupil si je le to, kar mu je bilo prav potrebno. — Gospodinja, ki mu je dajala stanovanje, je umerla, in tako je bil na enkrat na koncu šolskega leta brez hrane, brez pravega stanišča.

Počitnice minejo, oče velijo: „Jože, doma boš ostal, in pojdeš služiti; jest ti nič dati ne morem; prijatle si zgubil, čemu bi raztergan hodil po svetu, ker lahko krave paseš, in v službi dobivaš hrano in obleko.“ — Mislil si je, sej sem bil leta 1817 prvi v prvem razredu nemških šol obdarovan s knjigo „Adelungs Wörterbuch“, če tudi sem nekoliko padel, ker nimam „inštruktorja“, vender ni šole pustiti. Bilo je njegovo narveči veselje vsak dan oo. frančiškanom pri sv. maši streči, in sicer brez plače. Tudi je kaj rad k sv. maši zvonil. Dostikrat je že ob treh zjutraj pri velikih cerkvenih vratih čakal, in ko so se vrata odperle, je smuknil Jože k zvoniku, da zveni o pravem času. Zakristan mu je povedal, kaj in kako naj med zvonjenjem moli. Zvonil in molil je ob enem.

Že s tem je kazal, da ga veselje svete opravila, da sv. mašo ima v veliki časti, in da on, kadar k sv. maši streže, namestuje angela, kateri nevidno Jezusu streže. Ni se umikal tej postrežbi, kakor nekteri mlačni, še prosil je druge, naj mu dovolijo streči pri sv. maši. Miloval je tovarše, kateri so pri sv. maši okrog zijali, se smejali ali pogovarjali.

Počitnice minejo, deček se podá spet v šolo v Novomesto v tretji, po novem v četrti razred. Kje bo imel hrano, kje stanovanje, ne vé. Znan človek je stanoval kot gostač v neki hiši. Tega Jože obišče. Gostač pripoveduje, da hišni gospodar ima porednega sina, ki se noče učiti, in bi ga rad dal kam na deželo v pokorjenje. Nadaljuje še, morebiti bi dal ta mož sina tvojemu očetu, da bi se čevljarstva učil, ti bi pa namesti sina bil tukaj, in bi eden drugemu nič ne plačevala. Kmali se očeta zmenita in menja je storjena. Tikoma gre vse. Pravična menja je. Stradala sta oba, da so se jima čeva kerčile. Po Kostanjevici leta Šimen, ko zgubljeni sin meršav in izstradan. Jože pa v Novomestu milo gleda po pomoči, po dobrotnikih. Pridno obiskuje dobro manko, ktera mu daje vsaki ponedeljek šestico, varčino ravna, da si do konca leta prihrani 2 gold. za počitnice. —

Stradanja naveličan pomišljuje, kam bi šel, da bi si polajšal svoj stan. Misli si, zdaj prestopim v latinske šole, pa kam, kje? V Novomestu ne morem ostati, živeža nič, obleke nič, stanišča ne; zdaj, dasiravno nisem beračil, vender sem beraško živel; moram iti kam drugam, da se mi bo bolje godilo. — Ko to premišljuje, pride k njemu dober, izversten dijak in ga vpraša: Jože, kaj premišljuješ? I kaj, šolsko leto mine kmali, tukaj ne mislim ostati, ki nimam kaj jesti, to premišlujem, kam bi šel. Tone mu odgovori: Veš kaj? v Karlovec na Hervaško pojdi, jest grem tudi; tam je vse po ceni, meso po 2 krajcerja funt, po 4 prav dobro vino bokal. Jože mu v besedo skoči: Kaj vino, kaj meso, da bi le vsak dan malo kruha imel, ali krompirja in fižola. Res je to, pravi Tone, če pa kaj boljšega dobiš, je tudi prav. Meni se ne bo godilo slabo, moj oče mi bodo hrano plačevali, ti jo boš pa dobil zastonj, če boš hotel male otroke učiti, kajti v Karlovcu že v prvi latinski šoli dijaki inštruirajo. Jožetu serce poskakuje, zdi se mu, da se mu nova sreča odpira, če tudi je mladini nevarno na tuje hoditi.

Prejemši šolske spričala se podasta oba proti Karlovcu, da kaj pozvesta in svojo srečo poskusita. Tone ima denarja dovolj, Jože pa 2 gold. prihranjena od dvojč. Srečno prideta v Karlovec, prehodita mesto. Tone

si poišče stanišča in hrano za 4 gold. na mesec, na to išeta še Jožetu sreče. Pri neki hiši stoji na pragu žena. Tone jo popraša: Mamica, potrebujete podučitelja, stanišče mu dam družega nič ne. Jože je vesel, pozabil je za hrano skerbeti. Oba se podasta domu na počitnice, ko sta zvedila, kam v šolo.

Jože pripoveduje doma staršem, kje da je bil, in da ga v Karlovcu čaka sreča. Cele počitnice Jože doma pri sosedu krave pase, zato dobi 1 gld. 20 kr. starega denarja, druga soseda mu daruje črnega platna za hlače, mati mu naredé srajco, oče čevlje, Tone mu dá staro suknjo, botra potico, padarica 4 groše, in tako se podá proti Karlovcu, kamor na vseh Svetnikov dan popoldne pride. Jože je v Karlovcu. Najprej gre v samostan oo. frančiškanov k vodju Karlovške gimnazije, prijazno je sprejet in v prvi latinski razred zapisan. Zdaj gre obljubljenega stanovanja iskat. Jože pride v hišo in vidi, da se gospodinja čmerno derži. Na pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus,“ gospodinja zamermra nekaj. Prišel sem, pravi Jože, kakor ste mi pred dvema mesecema obljubili in rekli mi priti. Ona odgovori: Pri nas ne dobiš stanišča, gospodar noče nobenega, sami smo siromaki, naš komaj šest lét stari deček Mikič ne pojde še v šolo; odlazi, kamo ti drago.

O Bog pomagaj! zdihne Jože, kaj pa bo zdaj? Kam hočem iti? Nobenega znanega nimam, kje bom to noč spal? Jože gre iz sobe, na glas joka pred hišo, da ga ljudje gledajo. Iz ravno te hiše pride iz družega postropja prijazen krajač na ulico in ga vpraša: Kaj ti je, sinko? Jože ga milo pogleda, zbrisuje solze z oces, ihté reče: Tukaj so mi obljubili dati stanišče, zdaj pa pravijo, da mi ga ne dajo, naj odidem, zdaj pa ne vém, kje bom spal, denarja nimam, da bi stanišče najel, goldinar in 2 krajcerja imam, pa si mislim za ta denar knjigo kupiti za prvo latinsko šolo, dijak sem, starši nimajo nič, da bi mi dali, jest bi pa rad hodil v šolo. Krajač ga vpraša: Kako ti je ime? Odgovori mu: Jože. No Joško ne plakaj; reven sem morebiti kakor tvoj oče, ženo imam in petero otrók, v tej hiši gostujem, le eno sobo imam, — pojdi gori, povej mamici, da sem ti jest rekel gori iti, gori v moji sobi boš prenočil; zdaj grem kupit si svile. Rad ga vboga. Mož pride domu prijazen in mu veli: Necoč boš pri nas pod streho, samo dati ti ne moremo ništa. Blizo samostana in šole je Kranjica, pekinja, dobra duša usmiljenega serca, obiši jo jutri, gotovo dobiš kaj živeža. Koj drugi dan gre Jože po šoli k pekinji. Beračil ni nikoli, ali primoran je bil tukaj pred kuhinjo stati. Gospodinja pride iz hiše, serce se mu trese. Dijak, ga vpraša, kaj bi rad? Prosim vas, mila gospa, malo kruha. Gospa odpre omaro, seže po hlebček kruha in mu ga pomoli rekoč: Tu imaš hlebček in smeš priti vsaki dan po družega. Jože ji reče: Lepa hvala, premila gospa, vi mi boste življenje ohranili, nimam se pod milim Bogom kam drugam ober-niti, kakor k vam. Z Bogom, gospa mamica! in ji poljubi roko. Ko na stopnice stopi in po njih iz veže gré, odterga si košček kruha in ga je po ulicah do cerkve oo. frančiškanov. Gré v cerkev, poklekne pred altar Matere Božje in moli: O preblažena Mati Božja! Ko sem od doma šel, mislil sem si: Kdo bo moja krušna mati? Kje bo moja in Božja Mati? Glej danes sem našel obedve. Ti Božja Mati gledaš milo na mene in pokazala si mi krušno mater, ta mati mi je že hlebček kruha dala, Ti si me do nje pripeljala. Vodi, oh vodi me in pomagaj mi, da bi mogel se v šoli tako učiti, da bom kedaj duhoven, da bom zamogel Tvojega Božjega Sina nebeškemu Očetu na altarjih darovati — Tebi v čast. — Na to vstane in gre v svoje stanovanje k krajaču. Krajač ga popraša: Kako si opravil pri pekinji? Prav dobro, gospa pekinja mi je rekla, da naj pridem vsaki

dan k njej po hlebeček kruha. Toliko kruha na dan, mislim, je zadosti za mojo hrano, in drugrega nič ne potrebujem.

Med hudo vojsko s stradanjem in pomanjkanjem je Jože latinske šole v Karlovcu in pozneje spet v Novomestu doveršil, tako, da je zamogel s kraljevim prerokom reči: „Veliko žalosti in britkosti sem našel,“ pa — Bog, Marija in dobri ljudje so bili moji pomočniki. —

Sedmo in osmo latinsko šolo je gospod Jožef izdelal v Ljubljani. Tudi v Ljubljani se mu je godilo tako, kakor vsakemu, ki ima le Boga in dobre ljudi v pomoč. Skoz dve leti je imel pri občesposhtovani Tribucijevi družini izdatno pomoč in v vsih revah pomagljivo pribežališče. Hvaležno se je do smerti spominjal preblage Tribucijeve rodovine. Po končani osmi šoli je bil v ljubljansko škofijsko semenišče sprejet. Kar je prvošolec pred altarjem Matere Božje v cerkvi oo. frančiškanov v Karlovcu Marijo prosil, je dosegel. Po doveršenem bogoslovju je bil naš gosp. Jožef na sv. Ane dan leta 1832 mašnik posvečen v veliko veselje staršev in vse rodbine. Služboval je kot duhoven pomočnik naj prvo v Fari pri Kostelu celih 5 let, potem v Logatcu čez leto in dan, v Šmihelu pri Novomestu čez 11 let, v Tomišeljnu blizu dveh let, v Vodica 8 let. Tu je jel bolehati. Si svoje življenje v prid svete Cerkve in v blagor vernega ljudstva, ako bi bila Božja volja, dalje ohraniti, se je v svečanu leta 1860 v začasni pokoj podal k svoji nebeški Ljubljanki, k Materi Božji na Šmarno goro. Ko se je vedno bolj bolehnega čutil, je prosil za pokojnino, kar se mu je leta 1863 poterdilo. In tako je, akoravno slabega zdravja, kot romarski duhoven na Šmarni gori celih 12 let še pastiroval, dotlej, da se je 16. svečana letošnjega leta, od hude vodenice utrujen terpin, preselil v večni počitek prejet zaslužen plačilo.

Zvestoba v pastirski službi ranjega gosp. Jožefa še ni pozabljena. Vsi predniki, ki še živijo, ali so že pomerli, so ga hvalili, česar smo tudi mi, tovarši njegovi, žive priče. Imam v rokah 6 spričeval od njegovih bivših fajmoštrov. Vseh 6 vestno spričuje, koliko je ves čas svoje duhovske službe dobrega storil v šolah, na leci, v spovednici, za cerkev in deželo, Bogu k časti in ljudem k zveličanju, kakšen dober pastir svojih ovčic, kakšen zvest prijatelj svojih duhovnih sobratov je bil.

— Imam v rokah tudi dve spričali od visokočast. škofijstva ljubljanskega, kateri veselje, hvalo in pohvalo izrekujete zastran podučevanja šolske mladine. Njegova sveta pastirska skerb mu je gotovo častitljiv sedež v nebesih pripravila, in pobožna molitev, ona njegova zvesta voditeljica k Bogu, mu je stezo k Očetu naredila. Radodarnost, ona božja prijateljica, ki po besedah svetega Jeronima večne smerti reši, grehe izbriše, in lahko na ravnost pred Gospoda gre, ker se nje nobeden nebeških vratarjev vprašati ne upa: Kamo greš, ona ga je gotovo k ljubemu Očetu pripeljala; kajti rad je vbogajme dajal, zlasti svojim revnim žlahtnikom. „Kdor pa usmiljenje skazuje, tudi usmiljenje najde.“ — (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Pomanjkanje duhovnov zmiraj bolj žuga. Na Verhpolji v Moravski fari bi prav radi dobili kacega gospoda, ki je sicer morebiti že v pokoju, samo da bi mogel imeti še opravilo ob nedeljah in praznikih. Vse je v dobrem redu, za duhovna je lep vert, precej polja in travnikov, in nekaj bire.

Po novem imeniku č. oo. frančiškanov ima okrajina sv. Križa duhovnov 102, 13 bogoslovcev duhovnov, 17 klerikov na bogoslovju in v modroslovju, 3 novince; 24 bratov neduhovnov s slovesno, 8 s prosto obljubo, 4 laike novince, 20 tercijarov, skupaj 191 oseb. — Naj stareji

po vstopu v samostan so preč. oo.: Hermagora Roina (od l. 1819), Odorik Vascotti in Benvenut Crobath (od l. 1826) itd. Izmed laikov je naj stareji č. br. Tobija Vernik (od l. 1827). Provincijal te okrajine je p. n. o. Miroslav Hoenigman; general ali veliki namestnik vesoljnega reda pa v. č. o. Bernardin a Portu Romatino, stanujoč v Rimu v samostanu „Ara Coeli.“

Veselica katoliške družbe preteklo nedeljo je bila tako obilno obiskovana, da so bile vse tri sobe in vsi prostori prenapolnjeni. Pa se tudi dobro obnesla v prid terpečih in stradajočih Notranjcev in Dolencev, ker petere tombole vsaka z 10—18 činkvini so dale 275 gl. 70½ kr., če tudi so bile tablice samo po 5 kr. nastavljene. Da tega lepega zneska niso spravile le same — sicer vse hvale vredne keršenice in kuharice — s katerimi piškavi liberalizem rad društvo pita — tega si menda tudi Tagblatt pri vsi svoji zvijačnosti ne bo prederznil terditi. Društvo je s tim pokazalo, da ima večji moč in globokejši korenine v Ljubljani, kakor pa je marsikomu ljubo. Ni bilo nobene nadležnosti; kdor je hotel, se je vdeležil tombole, in kadar se mu je ljubilo, je odšel, in prihajali so vmes drugi; vendar pa je bilo od konca do kraja vse napolnjeno. Bog plačaj poštenim ljubljanskim prebivalcem to prelepo in v resnici blagoselčno darežljivost, ki so jo skazali svojim bratom po deželi! Vsak naj si je svest, da je svoj dar posodil Gospodu, kateri tudi kapljice hladne vode, ki jo podá kdo žejnemu bratu, ne bo pustil brez plačila.

Prelepo gotiško monštranico, 24 palcev visoko in skoraj pol tega široko, je naredil g. Zadnikar v Ljubljani. Vse je čisto srebro, vse prav tenko in lepo izdelano, vse doma doveršeno in tako vravnano, da se dá vse narazen razsukati. Ob straneh sta Marija in sv. Jožef in nad lunico v sredi sv. Nikolaj, ob straneh pa sveta deželna pomočnika, Hermagora in Fortunat in bolj zgoraj Bog Oče. Tehta 6 liber in vredna je do 800 gl., res častitljiva posoda, naročena za kapitelsko cerkev v Novemestu.

Terzaško prečastito škotijstvo je v škotijskem listu za mesec svečan 1872 prav serčno priporočilo novo ustanovljeno bratovščino za vedno čiščenje presv. Rešnjega Telesa in v pomoč ubožnim cerkvam. „Naj gorečnije želimo,“ pravi priporočilo, „da naj bi se v nas in v drugih ljubezen do Sv. Rešnjega Telesa od dné do dné bolj razširjala; da bi se popravljale krivice, ki se delajo božji Večerji z nevrednim vživanjem, s preklinjevanjem in drugimi bogoskruskimi djani; da bi vsegamogočni in usmiljeni Bog, naklonjen z bogoljubnimi prošnjami molivcev, razliljal milosti, ki so potrebne toliko posameznim vernikom, kolikor sploh vsi človeški družbi.“

V Terstu je res še toliko bolj potrebna taka bratovščina, ker tam je nekaj velicega milovanja vrednih novih nejevernikov, ki z veliko silo zatirajo sv. vero prav z očitnim in naj prederznejšim skrunjenjem dni Gospodovih itd., kakor piše ondodni katoliški list.

S kaple na Koroškem. († Župnik Štef. Kenda.) Blagovoli, draga nam Danica! sledeče verstice v svoje predalčke sprejeti ter naznaniti prezgodnjo smert kranjskega rojaka, visoko častitljivega kaplanskega župnika. Umerli so nam namreč po kratki bolezni g. Štefan Kenda, kerški duh. svetovalec in župnik v Kapli, 25. svečana, na sv. Matija dan popoldne, ravno ko je bil sv. blagoslov v cerkvi. Ranjki so bili v spodnji Idriji (pri Fari) na Kranjskem l. 1812 rojeni ter so (najberze) v Ljubljani obiskovali gimnazijske in licejske šole, bogoslovke pa v Celovcu, ker so bili sprejeti v lavantinsko škofijo. Po letu 1858 so bili po razširjenju kerške škofije privzeti čast. duhovšini ravno imenovane škotije. Kaplansko župnijo pa so vodili kot duh. pastir že več ko 16 let, v vsem pa je par mesecev nad 35 let, kar so bili posvečeni.

Ranji župnik so bili znani zavoljo svoje blagoserčnosti, prijaznosti, gostoljubnosti in ljudomilega obnašanja do svojih faranov, ki so jim zlasti na dan pogreba svojo hvaležnost očitno in slovesno kazali. V torek, 27. sveč., je bil namreč njih pogreb. Ta dan je bil kakor zapovedani praznik. Od vseh krajev obširne in hribovite fare so hiteli v Kaplo farmani, pa tudi drugi, svojemu ljubljenu župniku poslednjo čast na tem svetu skazat. Železna Kapla že davno davno ni videla pri pogrebu toliko ljudi skupaj! Ona sama je bila vsa drugačna, kakor druge krat. Duhovnov se je sošlo vseh vkup enajst, njim na čelu bili so preč. g. prošt z Doberlevesi, g. Janez Lijavnik, ki so vse to žalostno opravilo vodili ter rajnega pokopali. Nekaj ss. maš se je bralo pred, nekaj pa po pokopu. Kaj ginljivo je bilo viditi, ko so po opravljenih zadušnicah v teržni cerkvi sv. Mihela vzdignili odličnejši farani trugo ter počasi s procesijo šli skozi terg z mervtaško muziko in petjem proti farnemu pokopališču k slavljenu Devici Mariji v Ternju (Maria Dorn), naprej šolska mladina, potem pa čast. duhovšina in obilno družega ljudstva s svečami v rokah. Na pokopališču so nam v. č. g. prošt, še predno so rajnega gospoda v jamo zagrebli, prav ginljivo mervtašnico govorili in pričujoče v serce ginili. Zatem so zapeli še čversti terški pevci premilo žalostinko. Moram ti povedati, ljubi bralec! da je na tem vzvišenem pokopališču pred cerkvijo Device Marije o takem času, kakor danes, moralo serce nekako čudno navdahniti se in od perstnih tal, ki hranijo toliko ljudi, se je, hočeš nočeš — vzdignilo gori proti večnim goram, ki obdajajo to lepo pokopališče, kjer je od nekdanj zelo obiskovana imenitna božja pot Device Marije. Že je bila ura davno eno popoldne odbila, ko je bilo vse končano in so se ljudje razhajati začeli. Le en glas je bil slišati: Zares, dobrega župnika smo zgubili! Bog jim daj večni mir in pokoj!

Z otoka Kerfa 4. sušca piše: naš jeruzalemski romar č. g. Peterlin. — V zadnjem naznanilu iz Tersta so se v naglici male pomote vrinile. Romarjev nas je 16, med njimi 10 duhovnov, 6 neduhovnov. Vsi prav prijazni. Predsednika, podpredsednika, denarničarja so že v Beču izvolili. Vse te častne službe so v dobrih rokah, sosebno denarničar je v popotvanji že skušen mož. Po Terstu smo se tako iskali, kakor da bi slepe miši lovili, zadnjič smo se vender sošli pri „Sandwirthu“ in tam odkosili. Po lepi napitnici g. predsednika se napotimo k morju, kjer parobrod „Maksimilijan“ že pripravljen čaka nas sprejeti. Z nekakim čudnim občutkom stopimo na parobrod; zdravi in veseli smo vsi, ali bomo tudi vsi tako zdravi in veseli čez kaka dva mesca tukaj na suho stopili? smo si mislili. Gledavec je obilo. Tretji-krat zaberlizza, most odločijo od barke, začne se gibati, večidel se vsi odkrijemo, prekrizamo, Bogu, Materi Božji, angelu varhu, sv. Nikolaju izročimo in priporočimo, in zdajci se pomikamo bolj in bolj od suhe zemlje; kmalu smo bili v sredi morja, ki je pa, hvala Bogu! prav mirno. Ogledujemo se lepo brodo vje v zavetniku, mesto in lepo okolico; pa ne dolgo, se nam tudi to odmakne spred oči, in naprej je slo na levi med istrijanskim pomorjem, na desni med samim širokim morjem. Pričakoval je eden ali drugi, kdaj ga bude merska bolezen napadla, sosebno kateri smo se pervikrat po morju vozili; ali ni je bilo. Med pogovori nas zvon k kosilu pokliče, ki je še le ob 4 popoldne. Tako je mirno naprej šlo, da je človek komaj vedil, da je v sredi širočega morja, ako bi ga malo šumenja keles, kakor pri kakem mlinu, ne bilo opominjalo, da je v veliki barki, ki je še čez 100 korakov dolga. Popotnikov nas je skupaj kakih 60, ki v razne kraje popotujejo. Nemec iz gornje Nemčije pelje sabo iz Amerike čez Hamburg mnoge

raznih tičev, do 200, ki prav lepo žvergolijo; namenjeni so sultanu v Carigrad. Kapitan se zove Spiro Marinović, iz Boke doma, velike čverste postave, kakor njegovi sorodci. Perva noč na barki je bila prijetna, vsi smo dobro spavali, dasiravno nas še niso zibali.

Nedelja, 3. sušca. Nebo je oblačno, mali valovčki šumljajo, morske tice lepo krožijo okoli barke, ki so nam v veliko veselje. Proti 11 pridemo do Vis-a (Lisa), vsi hitimo na verh barke, da ogledamo otok in kraj morske vojske, kjer si je Tegethof pridobil venec zmage in slave; tolikanj bolj smo se nad tem pogledom radovali, kolikor redkejši so dandanašnje zmage (o času liberalizma) v Avstriji. Ob 11 dopoldne smo se romarji spravili na zaseben kraj na verh barke, smo glasno molili rožni venec in litanije Matere Božje; tako bomo tudi nadalje delali. Marsikteri popotnikov nas je en čas poslušal, in mirno proč šel. Mislim sem si, kaj bi neki kaki ljubljanski kulturonosni „tagblattar“ počel, ako bi bil nas v okrogu zbrane, glasno moleče vidil? (Marsikteri bi bil še z Vami molil, samo ko bi se bila barka malo pozibala: zakaj te sorte ljudje imajo več del le takrat „korajžo“ psovati, kadar so na terdem. Ako morje, in zraven celo pekel svoje žrelo odpira, je pač druga. Vr.) Proti večeru je začela bolj sapa pihati; odvečerjali smo še mirno, tudi še spat se vlegli, dasiravno se je barka že precej gugala. Nisem dolgo spal, kar me silno guganje zbudi, slišim tovarše stokati, po merski navadi, silna vročina, pot po obrazu in drugod so bližnja znamenja, da ji tudi jest ne bodem odšel. Vsi romarji več ali manj smo okusili to prijetnost. — Zjutraj 4. sušca. Razun trieh, ki so še v postelji ostali, smo se podali vsi na verh barke, da smo se z jutranjim zrakom poživili; opoldne smo zopet vsi zdravi, proti pol 3 popoldne smo pred otokom Kerf-om, kjer ostanemo kakih 5 ur. Morje je še dosti mirno in bomo tudi na suho stopili ter otok ogledali.

Iz Rima smo zvedili, da so v. č. prednik celega reda oo. kapucinov zmiraj bolj bolehačočega P. Maksa po nasvetovanji zdravnikov začasno poslali v Reko.“

Iz pisma nekega vradniškega gospoda.

(Konec.)

Tudi pomenek nekterih besed sv. Cerkve „liberalci“ obračajo po svoje, da bi zapeljali manj učene, in jih z večim sovraštvom proti sv. Cerkvi napolnili. Poseben strah jim dela beseda „Anathema“ in po pravici, če tudi jih Cerkev s tim ne miljari in ne preklinja, kakor oni vpijejo, temuč le naznani, da so iz naročja sv. matere Cerkve ločeni.

Kaker je pred 255 l. krivo razlaganje besede „odpustek“ Martin Luter porabil k odstopu od matere Cerkve, ravno tako se godi dandanašnji z besedo „papeževa nezmotljivost“. Liberalci sami dobro vejo, samo šulijo se, kakor bi ne vedili, da sv. Oče papež je nezmotljiv le kakor narvišji poglavar sv. Cerkve in samo kar tiče dogmatične in moralne predmete; pa vender se mučijo z dokazi, da je ta nezmotljivost smešna, in šuntajo posvetne vlade, da je dogma od papeževe nezmotljivosti njihovi samostojnosti škodljiva, kakor da bi ne bilo očitno, da božja vera in nji primerno življenje je narboljša podpora tronov. Prostezidarji sami naj več škodujeje samostojnosti vladarjev in radi bi prestole poderli, ki jih Cerkev podpira. Od tod lagoon. Sicer pa ti slepi ljudje nimajo nič zapopadka, ali ga nočejo imeti, o razodenji Božjem. Če veliki sultan ali njegov „šejh-ul-izlam“, ali če cesar vsih Rusov ali njegova sinoda svojim vernikom kaj ukaže, kar tiče njihovo vero, je tem liberalcem vse kaj več, kakor če v sv. Duhu v koncil zbrana nezmotljiva katol. Cerkev kaj določi.

Iz besede „Non possumus“, ki jo po 'okoljšinah sv. Oče izreče, n. pr. če se tirja, da naj radovoljno odda, kar ni njegovo, so liberalci zaničljiv pregovor storili, namesto da bi iz tega pregovora sprevidili, da rimski papež ni terst, od vetra majan, ampak stanovitna „skala.“ Kdor daje, kar ni njegovega, je sam tat.

Liberalci dajejo nam tista imena, ktera njim samim pristujejo; samo ime „ultramontani“ (čezgórce) je res naše in nam čast dela, zakaj kdor „čez gore“ gleda, ta ima gotovo boljši vid, kakor ta, ki ne more čez svoj nos viditi. Pravijo pa nam tako zato, ker se „čez gore“ ali na Laško, v Rim, na sv. Očeta oziramo. Samo škoda, da naši sobratje, ki v Rimu in bliže Rima stanujejo, z nami te časti deliti ne morejo, ker jih nobena gora ne loči od sv. Očeta.

Pravijo, da smo „sanjavci.“ Kolikor tistih resnic, ktere nas Božje razodenje uči, s svojim slabim razumom zapopasti ne moremo, to verjamemo in častimo kakor svete skrivnosti, in kar nam je sam Bog razodel, kar je Jezus učil itd., to niso sanje. Ali vse drugi sanjači so liberalci; sanjajo, da bodo katoliško Cerkev poderli; sanjajo, da bodo zakrament sv. zakona v živinsko ležišče preobrnili; sanjajo, da kadar bodo duhovnim pastirjem in kerščanskemu nauku šolska vrata zaperli, še le tistikrat jim bo solnce blagostanja izašlo. Ali kaj rečem? O „blagostanju“, o „napredku“ sanjajo le njihovi nezvedeni bralci in njihovi sužnji, sami naj prvi in skriti glavarji pa sanjajo o pravu močnejšega, nazadnje pa o razdertju človeškega društva. Vse mogoče sanjajo ti ljudje; — samo na eno naj potrebnjšo sanjo, ktera bi vsem drugim njihovim sanjam konec storila in sanjavce pozdravila, samo na to pozabijo: na — — — smert!

Je pa še drugo plemo sanjačev, kterih eni sanjajo, da človeški rod izhaja od opice (afine), drugi pa od žabe; samo to je škoda, da jim te nezveste sanje še niso razodele, kdaj in kje je ta afina ali žaba živela. Mi pa ne sanjamo, temuč vemo po pameti, po skušnji in po naravski zgodovini, da ena žival se nikdar v drugo ne oberne in ne spremeni; petelen je bil pred 1838 leti petelen in je peval, in petelen je še dandanašnji petelen in poje, — žaba pa kvaka. Laški „framassoni“ nam pravijo, da smo „oscurantisti“, nemški liberaluhi, da smo „finsterlinge“, sreča, da Slovenci še niso tako deleč „napredili!“ Misijonarji katoliške Cerkve so po vsem svetu duhovno in materijalno luč razširili, in jo še zmirom razširjajo, mnih njeni so nam starega sveta slovo ohranili in s svojim pomnožili, čuda polne iznajdene reči izhajajo iz naročja keršanske Cerkve. Naj pa liberalci izkažejo, kaj so oni dobrega iznašli? Ej, nočem več dalje blata mešati. Kamnooljarski rudečkarji, njihovi sedanjí učenci in prihodnji nasledniki bodo svet razsvetlili!!

Sliši se večkrat od modrijanov, ne vem pa, ali so to tisti, ki vidijo pezdír v očéh družih, v svojih pa bruna ne čutijo, ali pa taki, ki s tem hočejo svojo obloženo vest tolažiti, in ti pravijo, da katoliška vera, kakor je zdaj, ni več po duhu evangelija.* Pa ako bi to res bilo, bi naša vera enak mir in pokoj vživela, kakor vse druge vere, liberalci bi nič ne imeli zoper njo. Ali ker se do zadnjega slova na nji spolnujejo vse besede njenega presvetlega Vtemelitelja o preganjanju in terpljenju, je očitno, da naša vera je prava vera, in da jo naš presladki Izveličar ljubi. O! ljubi jo, ljubi, in to bi moralo vsacega katoliškega kristjana ganiti, in z neizrečenim veseljem napolnovati.

Torej, če je Bog z nami, kdo bo zoper nas? Če duhovni pastirji vsacega reda in stopnje, če omikani pisarji vseh narodov in jezikov, če mnoga katol. društva,

*) Sej že Luter je „čisti“ evangelij našil — menda s tim, ko je bil Katerco iz kloštra izpeljal? Vr.

kakor nepremagljive terdnjave nasproti stojé, in pod častito zastavo slavne, ljubljene Neveste vsigamogočnega večnega Kralja vsih kraljev — nesramne satanove sužnje po glavi bijejo, zmaga je gotova, kakor gotovo bo vsak, kteri po svoji zmožnosti zadobiti jo pomaga, na koncu svojih dni reči smel z apostelnim narodov: „Dober boj sem bojeval, tek sem doveršil, vero shranil.“

Razgled po svetlu.

V Gradcu se po marsikterih fabrikah dela ob nedeljah, pa tudi še celó o naj večih praznikih, kakor na Božič! V neki fabriki so zdaj v kratkem tako vravnali, kakor „Vaterland“ piše, da morajo delavke, večidel deklice od 17—30 let, celó čez noč ostajati pri svojem delu v fabriki zraven moških! — Kje je mogoče blagoslova božjega pričakovati pri takem počenjanji? Je mar človek manj od živinčeta, ktero saj po noči mir ima? Nenasitljivemu mamonu ni nič za Boga in praznik, nič za dušo in telo bližajega, ampak le za grabljenje denara. Hinavci, ki jim je denar več kot človek, pravijo, da obertnija terpi, ako se ob dnevih Gospodovih ne dela, toraj vpregajo človeka tudi v nedeljo, ki jo je Bog odločil „za dan počitka“! Ni čuda, da se tako godi.

Za Laško so v kratkem času sv. Oče izvolili 90 novih škofov; le še 10 škofijstev je praznih, ki imajo pa kmali biti obstavljene. Ker laška vlada izvoljenim škofom nobenega vinarja ne dá, toraj jih podpirajo sv. Oče iz milošenj, ki jih sami dobivajo. Škofom je bilo prepovedano zastran prihodkov laško vlado prositi v škodo papeževih pravic. Sv. Oče zamorejo tako čisto samostojno sv. Cerkev izvoliti prave apostolske može za škofo.

Véliki rovar Macini je umrl, ako je res, kar iz Rima 11. sušca naznanujejo.

V Florencu je pred malo tedni umrl vrednik lista „Nazionale“, nejeverník in sovražnik sv. Cerkve. Malo pred smertjo je še pisal pismo, v kterem kaže sovraštvu zoper papeštvo, čigar pogin — želi viditi. Še mladega zanikerneža pa je pobrala smert, in ni vidil, kar je želel viditi on — in z njim še marsikteri golobradeži, kterih obilno kardelo utegne še pred Pijem IX v černo zemljo iti, posebno taci, ki papežu smert želé in napovedujejo.

V Pruski gosposki zbornici se je obravnavala postava o šolskem nadzorstvu, ktero je undan spodnja zbornica sprejela. Bizmark je zopet natolceval, kakor v spodnji zbornici, in te dni je tudi v gosposki zbornici svoji novi postavi o šolskem nadzorstvu dosegel zmago. Teoretiško je zdaj šola od cerkve odtergana, in vlada bode pušala duhovstvo pri šolskem nadzorstvu, ali pa ga odvracala, kakor se ji bo zdelo; ker je pa Bizmark državni „omnipotencler“, je očitno, kam da vs. več meri. Toda: Bizmarki obračajo, Bog oberne; kajti Bizmark je le „psevdo-omnipotent“.

Belgiška zbornica je s 65 zoper 32 glasov sklenila, da ohrani poslanca pri papežu.

Rimsko. Pri sv. Očetu je bilo te dni zopet 2600 ljudi iz vsih stanov in iz treh fará, ki so papeža pozdravili za svojega duhovnega in časnega gospodovca in so jim z nepopisljivo vdanostjo naznanjali svojo ljubezen in zvestobo. Papež so jim pol ure govorili, jih tolažili in upanje razodeli, da še pride čas, da bo pošten človek brez nevarnosti šel po rimskih ulicah in mašnik in mnih ne bosta v skerbi za svoje življenje. Nedavno so namreč nevarno ranili duhovna, ki je bil mirno po poti; druge zopet so zasramovali, kakor se piše v „Vaterland.“

Za katolicane na Ruskem se ravno zdaj o naj zanikernejši dóbi odpira veselo upanje. Med šesterimi novimi škofi za Rusko in Poljsko so prav čversti možje.

Rusija vidi, da s stiskanjem katoličanstva nikakor ne gre in pričela je drugo politiko.

V Pragi se češkomoravski škofje pogovarjajo zastran zboljšanja duhovske plače. Med tem je pa državni zbor na vladino predlogo za zdaj odločil 500.000 gl. v ta namen, pri katerih razdeljenji, kakor pišejo, bode vlada svoj vpliv in poseben ozir imela na svoje priveržence.

Domače umetnijstvo. Od mladih umetnikov Tomca (zdaj v Monakovem) in Franketa (zdaj v Benedkah) izdelki veselo poterjujejo, kako pridno oba rojaka napredujeta v slikarstvu. Vsaki tje izgotovil in poslal v Ljubljano nekoliko tabel križvega pota, kakor je znano, da ga izdelujeta; g. Tomec pa je poslal tudi prav priznajo izdelano Madono, ki jo daruje našim bratom v Bosni. Edini glas je, da po teh delih soditi, ima domačija veliko pričakovati od rojakov, ki se tako marljivo urita v svojem delu. Tudi gospod Šubic, ne manj zmožen in verstnik unih dveh, ki se je s svojim slikarstvom, zlasti na presno (fresko) že sem ter tje dobro skazal, je zdaj v Benedkah. Bog daj sreča našim mladim močém! Kakor pa poglobitno le Cerkev umetnosti podnét in tvarino daje, tako je umetnikom pomniti latinskega pregovora: „Nemo dat, quod non habet...“ „Nihče ne more dajati, česar sam nima.“ Noben slikar, če še tako umen, ne more svetim podobam pravega požnega in spodbudnega vtisa z barvami dati, ako ga sam iz svojega lastnega serca zajemati ne more. Toraj je znano, da izverstni slikarji so bili tudi izverstni kristjanje.

(*Nove cerkrene skladbe.*) Ravno kar ste prišli na svetlo „Dve veliki slovenski maši“ na besede „Oče večni v visokosti!“ in „V ponižnosti klečimo;“ za 4 glase in orglje zložil Ant. Förster, vodja kóra v stolni cerkvi. Sploh imamo malo velikih slovenskih maš, dobrih pa gotovo premalo; zato ste nam dobro došli te novi skladbi, in to tem več, ker za muzikalno vrednost in za cerkvenemu duhu popolno primerjenost ovih kompozicij nam je porok ime dobro znanega skladatelja. Dobivate se obe maši v enem zvezku za 50 kr. pri skladatelju (v semenišču) ali pa pri gg. Giontini-u in Klerr-u v Ljubljani. Ravno tam se še dobé tudi „Lamentacije“ in „Očitanje“ za 40 kr., in „25 cerkvenih pesem“ za 80 kr.

Z Gorenskega. Mesca prosenca t. l., bilo je ravno na petek, pride v naš kraj mlad kramar, pohiševalec, ki ga poznam že od davno in poznajo ga morebiti tudi drugi. Kakor je sam večkrat pravil, ni bil nikjer v šoli. Kar zna brati in pisati, so ga domači gosp. fajmošter naučili in hvaležen je zato dobroto takó, kakor bote precej vidili.

Omenjeni petek je tega kramarja na potu noč zajejal, da je moral „na kmetih“ prenočiti. (Na kmetih sicer, kakor pravi, ne prodaja, ampak samo po mestih, terjih in posebno duhovnom.) V gostilnici tukaj, kjer je prenočil, k njegovi sreči ali nesreči gospodarja ni bilo doma. To mu je bila lepa prilika, da je svojo volčjo dušo do živega razkazal. Z nekako mogočnostjo si za večerjo klobaso prinesel ukaže. Opomnjen, da je petek, jo po „liberalsko“ zaverne: „Jest sem popotnik, zato zame danes ni posta; le urno jo prinesite, ta greh že jest nase vzamem.“ Ker so se ga ljudje res nekoliko bali in ker so zraven tudi menili, da ni prave vere, so mu prinesli klobaso — surovo. Pri taki večerji, in posebno, ko so roženkranc molili (molil ni) in je bitko martro v kotu nad mizo nekako zaničljivo pogledoval, je bilo vsih groza.

In ta mesožerec, „inteligent“, da se ga vsi libe-

ralci lahko veselé, je proti ljudém tudi še takole moževal: „Moja truga je več vredna, kakor ktera vaših bajt; znam 6 „šprah“; sem hodil po Turškem in povsod! Sem z vašim fajmoštrom hodil v šolo (v šoli pa nikjer bil ni), znam in vem več, kakor on.“ — „Ali vi vse verjamete“, jih vpraša, „kar vam duhoven pravi?“... Ko mu ljudje pravijo: da, se bahato in „moško“ ponosi: „jest pa ne; se vidi, da ste hribovci!“ — Hribovci so mu bili pa tudi zato, ker so ga tikali. „Jest z duhovni barantam“, jo seka nadalje, „in jim dosti prodám, potem jih pa za norce imam.“ — Take „kulture“ tedaj se mlad človek navzame, ki po svetu motovili in brez reznega in sebi primérnega dela tako rekoč postopa. S svojo „žajfo“, „cvirnom“, šivankami itd, pa s trošenjem laži in nejevere je to pravi „kultur-trogar“, kakoršnim je veliko manj verjeti, kakor plašarjem in ciganom.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Umerla sta preč. g. Fr. Prusnik, korar v Novem mestu, 8. sušca, in v. č. g. Šim. Peharc, fajm. in dekan v Gradu, 11. sušca; fara je razpisana 12. sušca in dekanjska opravila so izročena č. g. fajm. v Begunjah Sily. Kešetu.

V lavantinski škofiji. Č. g. Matija Grosskopf je dobil naslov duhovskega svetovalca lavantinske škofije. Č. g. dr. Jan. Lipold je postal župnik pri sv. Mart. poleg Šaleka, in č. g. Jože Štor župnik v Sevnici. — Prestavljeni so č. gg. kaplani: Jak. Krušič za I. v Gornji grad; Greg. Dupeljnik v Negovo; Fr. Pirkovič v Poličane, in Fr. Škorjanec v Ulimije. Č. g. Fr. Polak gre v začasni pokoj. — Dekanija sv. Martina pri Šaleku se bo v prihodnje imenovala: Dekanija „Šaleški dolini“ (Dekanat „Schallthal“).

Dobrotni darovi.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. G. J. iz Štajerskega 10 gl. — Č. g. Bl. Artelj fajm. poslal 18 gl., da naj se na pol razdeli za uboge na Dolenskem in Notranjskem. — Iz Selc 21 gld. in 2 stari desetici poslal č. gosp. fajm. — Neimenovana 5 gl. — Od sv. Križa po čast. g. fajm. J. Dolničarju 9 gl. — „polovica za strad. na Dol., druga za reveže na Notr.“ — G. M. B—č 2 gld. — Iz Peč. 5 gld. — Duhovnja sv. Katarine v Topolu 12 gld. 25 kr. — Belska občina 6 gld. 40 kr. — Verhniška fara 30 gl. — Duhoven ljubljanske škofije 1 gld. — Iz Št. Vida nad Ljubljano: B. 5 gl.; J. 2 gl.; A. 2 gld.; K. 2 gld.; Fr. 20 kr. — P. n. g. kanonik M. Meršol 10 gl. — G. M. P. 2 gl. 50 kr. — Dobrovska fara in gg. duhovna 12 gl. — G. Jan. Gostiša, mestni kapl., 10 gl. — G. Jož. Florijančič, župnik in dekan v Gornjem gradu na Štajerskem, 10 gld. — Fara Fužine (Weissenfels) 12 gl. — G. M. M. 5 gl. — Neimenevan dobnitnik 3 gl. — Dražgošani 9 gl. 20 kr. — V imenu Velesovske fare 5 gl. — Nakleški farmani z duhovšino vred 22 gl. — S Križa duhovna pastirja in verniki 10 gld. 50 kr. — P. n. gosp. kanonik Jož. Pavšler 10 gl. — Iz Teržiča nabrano po Teržiškem č. g. fajm. 23 gl. 80 kr. Iz Preserske fare 5 gl. („za Dolenske stradajoče“). — Od neimenovanega 10 g. „za uboge na Dolenskem s pristavkom: Delajte dobro, dokler je dan; pride noč, ne bo več moč.“

K zbirki o veselici v nedeljo-večer so naslednjič še darovali: G. M. Gerber 4 gl. — G. M. T. v M. 5 gl. — Nekaj oseb iz družbe 1 gl. 10 kr. — Preč. g. vodja in kan. Fr. Kramar 10 gl. — G. mojster Novak 1 gl. — G. M. M. 2 gl., g. mojster Dr. 1 gl., g. dr. St. 1 gl. Tedaj je ves znesek veselice s 300 gl. 80½ kr.

(Drugi darovi prih.)